

Η αξιοποίηση του Web 2.0 για τη συμπληρωματική εξ αποστάσεως ηλεκτρονική εξάσκηση της αγγλικής γλώσσας στο δημοτικό σχολείο

Αδάμος Αναστασίου¹, Δέσποινα Ανδρούτσου², Παναγιώτης Γεωργάλας³
adamosana@gmail.com, desp.adam@gmail.com, pgeorgalas@sch.gr

¹ Δημοτικό Σχολείο Σάρτης Χαλκιδικής

² Δημοτικό Σχολείο Συκιάς Χαλκιδικής

³ 5^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Αττικής

Περίληψη

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται η διδασκαλία της προστακτικής (imperative) στην αγγλική γλώσσα μέσω της δημιουργίας ασκήσεων ακουστικής εξάσκησης (listening), βασισμένη στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Στόχο της αποτελεί η συμπληρωματική εξ αποστάσεως αποτελεσματική εξάσκηση του παραπάνω γραμματικού φαινομένου με συστηματικό τρόπο. Ο σχεδιασμός του μοντέλου για τη συμπληρωματική εξ αποστάσεως ηλεκτρονική διδασκαλία στηρίζεται σε ένα λογισμικό, το οποίο δημοσιεύεται σε μία δυναμική ιστοσελίδα. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται επιχειρεί να αξιοποιήσει τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και ειδικότερα το Διαδίκτυο με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορέσει να αυξηθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό η αλληλεπίδραση του μαθητή με το εκπαιδευτικό υλικό, εμφανίζοντας μία έντονη διάθεση προσανατολισμού προς το μαθητοκεντρισμό. Το συγκεκριμένο λογισμικό χρησιμοποιείται πειραματικά σε μαθητές της Ε' τάξης ενός δημοτικού σχολείου. Από την έρευνα προκύπτει ότι η εξ αποστάσεως συμπληρωματική εξάσκηση γραμματικών φαινομένων, όπως αυτού της προστακτικής, με τη χρήση ορισμένων από τις δυνατότητες που προσφέρει το Web 2.0, δύναται να λειτουργήσει ιδιαίτερα αποδοτικά ως προς την εμπέδωσή τους από τους μαθητές.

Λέξεις κλειδιά: συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, Web 2.0, εκπαιδευτικό λογισμικό, e-recipes, ακουστική εξάσκηση (listening)

Εισαγωγή

Παγκοσμίως τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερο υπάρχει έντονη η άποψη ότι το παραδοσιακό – συμβατικό σύστημα εκπαίδευσης αδυνατεί να καλύψει πλήρως τις ανάγκες των μαθητών τόσο της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο και αυτές των σπουδαστών της τριτοβάθμιας. Ως εναλλακτική λύση εδώ και δεκαετίες προς την κατεύθυνση αυτή εφαρμόζεται διεθνώς ο θεσμός της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, δηλαδή της εκπαιδευτικής διαδικασίας κατά την οποία ο διδασκόμενος βρίσκεται σε φυσική απόσταση από το διδάσκοντα και τον εκπαιδευτικό φορέα, ως μία προσπάθεια που ξεκίνησε από τα πανεπιστήμια και συνεχίζεται με επιτυχία και στη σχολική εκπαίδευση. Η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, πιο συγκεκριμένα, μπορεί να λειτουργήσει είτε αυτοδύναμα είτε συμπληρωματικά προς τη συμβατική εκπαίδευση.

Ένα από τα γνωστικά αντικείμενα το οποίο δύναται να διδαχθεί συμπληρωματικά, με βάση τις δυνατότητες υποστήριξης που προσφέρουν οι σύγχρονες Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ), κυρίως σε επίπεδο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, είναι αυτό της Αγγλικής Γλώσσας. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται μία προσπάθεια

δημιουργίας ασκήσεων ακουστικής εξάσκησης (listening) στα Αγγλικά, η οποία αφορά στην εξ αποστάσεως συμπληρωματική διδασκαλία παραδοσιακών ελληνικών συνταγών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της ηλεκτρονικής δυνατότητας (e-recipes) με τρόπο προσιτό και φιλικό, τόσο για τον εκπαιδευτικό όσο και για το μαθητή. Η φιλοσοφία για τη δημιουργία τέτοιου είδους ασκήσεων στηρίχθηκε στην όσο το δυνατόν πιο εύκολη αξιοποίηση τους, ακόμη και από τους χρήστες εκείνους, οι οποίοι θα διέθεταν ελάχιστου βαθμού γνώσεις, σε ό,τι αφορά στη λειτουργία του Η/Υ.

Η συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση και η σημασία της

Εκπαιδευτικοί οργανισμοί σε διάφορες χώρες παρέχουν εξ αποστάσεως μαθήματα σε μία προσπάθεια εμπλουτισμού των γνώσεων των μαθητών και υποστήριξης του συμβατικού σχολείου, παρέχοντας κατά αυτήν την έννοια συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Βασάλα κ. α., 2005). Οι συγκεκριμένες απόπειρες οργανισμών αυτών δίνουν τη δυνατότητα για ενθάρρυνση στην ανακάλυψη της γνώσης με την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, κυρίως μέσα από την καλλιέργεια ατομικής πρωτοβουλίας, τη δημιουργία συνθηκών μάθησης και έρευνας και τέλος, την αύξηση του ενδιαφέροντός τους με τη βοήθεια εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων (Bentley, 1999).

Με βάση μία έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα Δωδεκάνησα, τα αντικείμενα που εκφράστηκαν ως ενδιαφέροντα για συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση ήταν: η Σεξουαλική Αγωγή, η Αισθητική Αγωγή, η Αστρονομία, η Έρευνα Αγοράς, η Ιστορία του Ανθρώπινου Γένους, η Μαγειρική, η Πολιτική Οικονομία, ο Πολιτισμός, οι πρόσθετες Ξένες Γλώσσες, τα Τεχνικά και οι Κατασκευές και τέλος η Τοπική Ιστορία (Chatziplis et al., 2006). Παρατηρούμε, συνεπώς, ότι υπάρχουν κάποια μαθήματα εκτός του αναλυτικού σχολικού προγράμματος για τα οποία έχει εκδηλωθεί κάποιο έντονο ενδιαφέρον για συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Τα αγγλικά ως αντικείμενο διδασκαλίας στη συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση με τη χρήση των ΤΠΕ

Αν και μπορεί να θεωρηθεί ως εξέχουσα η σημασία της συμπληρωματικής εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης στη διδασκαλία διδακτικών αντικειμένων, τα οποία δε διδάσκονται στα σχολεία μας, εξίσου σημαντική μπορεί να είναι η συνεισφορά της για εκείνα τα μαθήματα που υπάρχουν ως υποχρεωτικά στα αναλυτικά προγράμματα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας σχολικής εκπαίδευσης. Στην περίπτωση αυτών των μαθημάτων δύναται να λειτουργήσει αποτελεσματικά, παρέχοντας τη δυνατότητα επιπλέον εξάσκησης και οδηγώντας τους μαθητές στην καλύτερη γνώση οποιουδήποτε αντικειμένου. Τα Αγγλικά είναι ένα από τα γνωστικά αντικείμενα για το οποίο υπάρχει η δυνατότητα να διδαχθεί συμπληρωματικά εξ αποστάσεως, τουλάχιστον σε επίπεδο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η χρήση του Η/Υ τείνει να γενικευτεί στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών, αφού φαίνεται να υλοποιεί την επικοινωνιακή διδασκαλία στην τάξη και να συμβάλει στην ανάπτυξη των επικοινωνιακών τρόπων διδασκαλίας και μάθησης (Τελλίδου, 2002). Με βάση αυτές τις δυνατότητες, η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στο δημοτικό σχολείο δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς ξένων γλωσσών να εντάξουν τις τεχνολογίες στη διδασκαλία του μαθήματος και να επιτύχουν το συνδυασμό μάθησης και διασκέδασης (Γιαννακοπούλου, 2005). Θεωρείται, επομένως, χρήσιμο να υπάρξει αναζήτηση προς την ανάπτυξη εκείνων των ασκήσεων που να ευνοούν την συμπληρωματική εξ αποστάσεως εξάσκηση του γνωστικού αντικειμένου της Αγγλικής Γλώσσας.

Η χρήση του Web 2.0 για τη συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση του μαθήματος της αγγλικής γλώσσας

Η προσέγγιση κάποιου θέματος που αφορά στην εκπαιδευτική δραστηριότητα με τη χρήση πολυμεσικών εργαλείων του υπολογιστή έχει ως βασικό στόχο την παρουσίαση του θέματος με ελκυστικό και δυναμικό αλληλεπιδραστικό τρόπο (Ράπτης & Ράπτη, 2001). Η διδακτική αξιοποίηση των ΤΠΕ στη σχολική εκπαίδευση δημιουργεί νέα μαθησιακά περιβάλλοντα που ευνοούν την πρόσβαση στην πληροφορία, καθώς και τη συνεργασία και την επικοινωνία μεταξύ των μαθητών, ακόμη και αυτών που φοιτούν σε διαφορετικά σχολεία (Παπαστεργίου & Αντωνίου, 2003).

Διαπιστώνουμε, συνεπώς, ότι η συνεισφορά από την πλευρά του Η/Υ προς την κατεύθυνση της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης μπορεί να είναι σημαντική με βάση την προσφορά των δυνατοτήτων αξιοποίησης που προσφέρει το Διαδίκτυο. Μέσω της εκμετάλλευσης των χαρακτηριστικών και των πηγών του συνθέτει για τον επισκέπτη ένα μαθησιακό περιβάλλον γεμάτο με πληροφορίες που μεταδίδονται με πολλαπλούς τρόπους, προάγοντας, υποστηρίζοντας και καλλιεργώντας τη μαθησιακή διαδικασία (Khan, 1997), αφού, όπως αναφέρουν οι Passerini & Granger (2000), δύναται να προσφέρει νέες δυνατότητες, μετατρέποντας το είδος της εκπαίδευσης από δασκαλοκεντρικό σε μαθητοκεντρικό. Πιο συγκεκριμένα όμως, με τη χρήση των εργαλείων του Web 2.0 η πληροφορία μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες του κάθε εκπαιδευόμενου, επιτρέποντας όχι μόνο τη δημοσίευση υλικού, αλλά και με την επικοινωνία μεταξύ τους (Andrew, 2008).

Η ιδέα για τη δημιουργία και το μοντέλο ασκήσεων ακουστικής εξάσκησης (listening) για την συμπληρωματική εξ αποστάσεως ηλεκτρονική διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας

Η έλλειψη ύπαρξης βοηθημάτων με ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό ασκήσεων για την κατανόηση γραμματικών και συντακτικών φαινομένων αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την εκμάθηση οποιασδήποτε ξένης γλώσσας. Μία από τις τέσσερις δεξιότητες που προσδιορίζουν τη διδασκαλία της γλώσσας, εκτός από τον προφορικό λόγο, την ανάγνωση και τη γραφή, είναι η ακουστική εξάσκηση (Widdowson, 1979). Επειδή, βέβαια, η ακουστική εξάσκηση αποτελεί το πιο ποικιλόμορφο μέσο, πάνω στο οποίο ο μαθητής δεν έχει κανέναν έλεγχο, θα φαινόταν λογικό να διδάσκεται μαζί με την προφορική εξάσκηση και ο μαθητής θα έπρεπε να εκτίθεται αρκετά νωρίς, σε όσο το δυνατόν περισσότερα είδη της ακουστικής εξάσκησης γίνεται (Hubbard et al., 1984).

Τα παραπάνω δεδομένα ώθησαν στη δημιουργία λογισμικού, το οποίο έχει ως σκοπό τη χρήση πολλαπλών διδακτικών προσεγγίσεων, ώστε να μπορεί να επιτευχθεί με αποτελεσματικό τρόπο η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκμάθηση της προστακτικής (imperative) στην αγγλική γλώσσα με συστηματικό τρόπο, καλύπτοντας ουσιαστικά εξαιρετικά μεγάλο τμήμα του παραπάνω αντικειμένου και στόχο να δώσει, κυρίως στο μαθητή του δημοτικού, πληθώρα ευκαιριών στο θέμα της ακουστικής εξάσκησης. Η δυνατότητα της online εξάσκησης σε μεγάλο αριθμό ασκήσεων μέσω της χρήσης του Η/Υ και του άμεσου ελέγχου της ορθότητας των απαντήσεων που επιλέχθηκαν, μπορεί να λειτουργήσει θετικά προς την εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας. Παράλληλα όμως, παρέχεται η σπουδαία δυνατότητα να λειτουργήσει συμπληρωματικά για τους μαθητές του δημοτικού, τονίζοντας ιδιαίτερα το ελληνικό στοιχείο μέσω των παραδοσιακών συνταγών και προσδίδοντας μία νέα προοπτική στη διδασκαλία των Αγγλικών μέσω της ενίσχυσης του οπτικοακουστικού στοιχείου.

Τεχνικά χαρακτηριστικά

Ο σχεδιασμός του μοντέλου για τη συμπληρωματική εξ αποστάσεως ηλεκτρονική διδασκαλία στηρίζεται σε ένα λογισμικό, το οποίο δημοσιεύεται σε μία ιστοσελίδα, για να είναι προσβάσιμο από κάθε σημείο. Για την πρόσβαση δεν απαιτείται κάποιο επιπλέον λογισμικό εκτός από έναν φυλλομετρητή. Τα στατικά και δυναμικά οπτικοακουστικά μέρη δημιουργήθηκαν με τη χρήση των freeware δυνατοτήτων που προσφέρονται από την ιστοσελίδα www.voki.com. Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική απόπειρα περιλαμβάνει online εκπαιδευτικό λογισμικό, στο οποίο μπορεί να έχει κάποιος εύκολη και άμεση πρόσβαση μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης <http://www.elearninganastasiouandroutsou.pgeorgalas.gr>. Εκεί παρουσιάζεται μία μέθοδος εξ αποστάσεως διδασκαλίας και εξάσκησης της προσακτικής στην αγγλική γλώσσα μέσω της χρήσης του Διαδικτύου, που απευθύνεται κυρίως σε μαθητές της Ε' τάξης του Δημοτικού.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Στη συγκεκριμένη εισήγηση επιχειρείται να χρησιμοποιηθεί γενικά ο Η/Υ και ειδικότερα το Διαδίκτυο με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορέσει να αυξηθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό η αλληλεπίδραση του μαθητή με το εκπαιδευτικό υλικό. Σύμφωνα με τους Παπαδημητρίου και Παπαδάκη (2008), η αλληλεπίδραση των δύο αυτών παραγόντων καλλιεργεί την ατομική πρωτοβουλία του μαθητή, τη δημιουργία συνθηκών μάθησης και έρευνας, όπως επίσης και τη διέγερση του ενδιαφέροντός του, μέσω εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων. Για το λόγο αυτό, δημιουργήθηκαν διαφορετικές ασκήσεις, συμπεριλαμβάνοντας στο παρόν λογισμικό και κάποιες λεξιλογικές, αποσκοπώντας αρχικά να διατηρηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών και παράλληλα να επιτευχθεί αλληλεπιδραστικά και δημιουργικά η γνώση του συγκεκριμένου γραμματικού φαινομένου. Η συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία ενισχύθηκε με τη δημιουργία από αυτούς γραπτών - ηχητικών σχολίων (reviews) με τη βοήθεια του online λογισμικού voki.com. Τέλος, έγινε διασπορά των αποτελεσμάτων με την ενσωμάτωση στην ιστοσελίδα και παρουσίαση στην τάξη των εργασιών των μαθητών. Με αυτόν τον τρόπο έγινε αποτελεσματική χρήση των δυνατοτήτων του Web 2.0 που περιλαμβάνει online κοινωνική αλληλεπίδραση και δημιουργία περιεχομένου από τον χρήστη.

Περιεχόμενο

Για την ευκολότερη κατανόηση του προς διδασκαλία συγκεκριμένου αντικειμένου στους μαθητές χρησιμοποιήθηκαν στην αρχική μας σελίδα πέντε παραδοσιακές ελληνικές συνταγές: το Τζατζίκι (Tzatziki), η Χωριάτικη σαλάτα (Village Greek salad), η Σπανακόπιτα (Spinach pie), ο Μουσακάς (Moussakas) και η Φασολάδα (Dried bean soup) στην αγγλική γλώσσα, όπως φαίνεται στο αριστερό μέρος του Σχήματος 1:

e-Recipes
Μία πρωτότυπη μέθοδος προσέγγισης για την ακουστική εξάσκηση (listening) στην αγγλική γλώσσα

Θέματα

Επιλέξτε μία από τις ακόλουθες συνταγές:

- Tzatziki
- Greek salad
- Spinach pie
- Dried bean soup
- Moussakas

Καλώς ήρθατε στην ιστοσελίδα μας

Είναι γνωστό πως το listening είναι ένα από τα θέματα που δυσκολεύουν περισσότερο τους μαθητές που μαθαίνουν αγγλικά. Σκοπός της μεθόδου αυτής είναι να αναδείξει νέους δρόμους στην κατανόηση ακουστικών θεμάτων. Για να γίνει πιο πρακτική και εύχρηστη αυτή η προσέγγιση έχουν χρησιμοποιηθεί γινώστες συνταγές οι οποίες προσαρμόστηκαν κατάλληλα.

Διευκρινιστεί της ιστοσελίδας είναι ο Αλέξανδρος Αναστασίου και η Δέσποινα Ανδρούσου, καθηγητές Αγγλικών στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και ο Παναγιώτης Γεωργιάδης, καθηγητής Πληροφορικής στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Μεθοδολογία

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται περιλαμβάνει αρχικά την ακουστική προσέγγιση της κάθε συνταγής με χρήση ομιλούντων χαρακτήρων (avatars). Για τη σύνθεση της φωνής έχουν χρησιμοποιηθεί μέθοδοι μεταφραστικής κείμενου σε φωνή (Text to speech). Στη συνέχεια εστιάζεται το κείμενο. Η εμπειρική επτυχότητα με χρήση κλίσεων τόσο κείμενου όσο και σε οπτικοακουστική μορφή.

Σχήμα 1. Η εισαγωγική ιστοσελίδα

Στην παρούσα εισήγηση θα εξετάσουμε αναλυτικά τη δεύτερη συνταγή που είναι τη Χωριάτικη σαλάτα (Village Greek salad). Πατώντας τον υπερσύνδεσμο που αναφέρεται στη συγκεκριμένη συνταγή παρατηρούμε ότι οι δραστηριότητες (activities) της κάθε μίας χωρίζονται σε δύο μέρη, εμφανίζοντας το εξής πρότυπο: 'Ingredients' και 'Preparation', ενώ στο κάτω μέρος της σελίδας υπάρχουν τα 'Reviews from pupils', όπου ενδεικτικά παρουσιάζονται τα σχόλια που έγιναν από δύο μαθητές της πειραματικής ομάδας με τη χρήση του Web 2.0 και τέλος η επιλογή 'Home page' με την οποία υπάρχει η δυνατότητα επιστροφής στην αρχική ιστοσελίδα.

Στο πάνω τμήμα, που είναι τα 'Ingredients', υπάρχουν τέσσερις υπερσύνδεσμοι, οι οποίοι αφορούν στα συστατικά στην αγγλική γλώσσα που απαιτεί η συγκεκριμένη συνταγή. Αυτοί είναι οι: *Listening*, όπου υπάρχουν αναλυτικά σε μορφή απλής ακουστικής εξάσκησης όλα τα συστατικά της συγκεκριμένης συνταγής, *Vocabulary*, όπου υπάρχει όλο το λεξιλόγιο για τα υλικά της συνταγής, *Vocabulary exercise*, όπου υπάρχει άσκηση αντιστοίχισης ελληνικής και αγγλικής γλώσσας για το παραπάνω λεξιλόγιο και τέλος *Questions*, όπου υπάρχει ακουστική άσκηση πολλαπλής επιλογής για την ποσότητα-αναλογία των υλικών της συνταγής. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία αντιστοίχισης, του παρέχεται η δυνατότητα να διαπιστώσει άμεσα ο ίδιος την ορθότητα των επιλογών-απαντήσεών του, πατώντας την επιλογή 'Έλεγχος'. Παρατηρούμε ότι εμφανίζονται στο κάτω μέρος της νέας σελίδας ο αριθμός των σωστών, των λανθασμένων και των αναπάντητων ερωτήσεων. Υπάρχει, επομένως, η δυνατότητα άμεσου έλεγχου της ορθότητας των απαντήσεων που δόθηκαν.

Στην άσκηση *Questions* παρατηρούμε ότι εμφανίζονται στο μέσο και δεξιό μέρος της σελίδας πλήθος από πέντε ερωτήσεις. Η διαφορά στη συγκεκριμένη περίπτωση έγκειται στο γεγονός ότι στην παρούσα άσκηση δε γίνεται αντιστοίχιση της σωστής μετάφρασης από τη μία γλώσσα στην άλλη, αλλά αντίθετα επιχειρείται να απαντηθούν σωστά κάποιες ασκήσεις πολλαπλής επιλογής (multiple choice) που σχετίζονται με τα υλικά τα οποία ακούγονται. Στην παρούσα χρονική στιγμή, πατώντας ο μαθητής το κουμπί αυτό επιλέγει να ακούσει ό,τι περιγράφει ηχητικά ο χαρακτήρας avatar για τα συστατικά της συνταγής, ώστε να μπορέσει να απαντήσει στις ερωτήσεις με βάση αυτά που άκουσε. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία αντιστοίχισης, του παρέχεται ξανά η δυνατότητα διαπίστωσης της ορθότητας των επιλογών-απαντήσεών του, πατώντας την επιλογή 'Έλεγχος'.

Στο δεύτερο τμήμα της συγκεκριμένης συνταγής, δηλαδή σε αυτό του 'Preparation', εμφανίζονται πέντε υπερσύνδεσμοι, οι οποίοι αφορούν στη διαδικασία-προετοιμασία που απαιτείται για τη δημιουργία και ολοκλήρωση της συγκεκριμένης συνταγής. Αυτοί είναι οι: *Listening*, όπου υπάρχει αναλυτικά σε μορφή άσκησης ακουστικής εξάσκησης όλη η διαδικασία παρασκευής της συγκεκριμένης συνταγής, *Vocabulary*, όπου υπάρχει όλο το λεξιλόγιο με τη διαδικασία παρασκευής της συνταγής, *Vocabulary exercise* όπου υπάρχει άσκηση αντιστοίχισης ελληνικής και αγγλικής γλώσσας για το παραπάνω λεξιλόγιο, *Questions*, όπου υπάρχει ακουστική άσκηση πολλαπλής επιλογής για την ποσότητα-αναλογία των υλικών της συνταγής και τέλος *Find the correct order*, όπου υπάρχει άσκηση στην οποία πρέπει να μπουνε στη σωστή σειρά τα βήματα για την παρασκευή της συνταγής.

Στόχοι και παιδαγωγική αξιοποίηση - καινοτομίες

Μέσω της αξιοποίησης των επιλογών του συγκεκριμένου λογισμικού οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται να χρησιμοποιήσουν τις ΤΠΕ με σκοπό:

- Να κατανοήσουν τη χρησιμότητα της εφαρμογής του Διαδικτύου για τη διδασκαλία γραμματικών ή/και συντακτικών φαινομένων του μαθήματος των Αγγλικών.
- Να συμμετάσχουν ενεργά και δημιουργικά στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης της προστακτικής στην αγγλική γλώσσα.

• Να αποβάλλουν το άγχος για την κατάκτηση της νέας μάθησης και να βοηθηθούν με ουσιαστικό τρόπο, φτάνοντας οι ίδιοι ενεργά-δημιουργικά βήμα προς βήμα σε αυτήν. Με βάση τα παραπάνω, η καθαρά μαθητοκεντρική φιλοσοφία της μεθόδου που επιλέχθηκε, αποσκοπεί κυρίως να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς το μαθητή, βελτιώνοντας τη γνώση, τη στάση και τις δεξιότητες του. Ειδικότερα:

- Το περιεχόμενο της αρχικής σελίδας είναι δομημένο σε οργανωμένες θεματικές ενότητες. Υπάρχει απλός τρόπος πλοήγησης στις σελίδες με μενού επιλογών και η δυνατότητα επιστροφής στην αρχική σελίδα-home page (Horton & Horton, 2003).
- Γίνεται σημαντική προσπάθεια να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες του υπολογιστή σε γραφικά, εικόνα και ήχο, αφού η εκμετάλλευση των συγκεκριμένων δυνατοτήτων ενδυναμώνει το στοιχείο της διασκέδασης στη μαθησιακή διαδικασία (Αργύρης, 2002).
- Η χρήση προχωρημένων τεχνικών μετατροπής κειμένου σε ήχο δίνει τη δυνατότητα στους μικρούς μαθητές να έρθουν σε επαφή με διάφορες προφορές της αγγλικής γλώσσας (Αγγλική, Αμερικάνικη κ.λπ.), δεδομένο που θα ήταν ιδιαίτερα δύσκολο να επιτευχθεί με τη χρήση κλασικών μεθόδων και ασκήσεων ακουστικής εξάσκησης.
- Παρέχεται ακόμη η δυνατότητα ελέγχου από πλευράς των γονέων των μαθητών να εξακριβωθεί η επιλογή των σωστών απαντήσεων, δίνοντας τους έτσι την ευκαιρία να παρακολουθούν έμπρακτα τη μαθησιακή πορεία και βελτίωση των παιδιών τους.

Πειραματική εφαρμογή

Η συγκεκριμένη online εφαρμογή παρουσιάστηκε πειραματικά σε μαθητές της Ε' τάξης ενός δημοτικού σχολείου του νομού Χαλκιδικής, οι οποίοι αργότερα λειτούργησαν ως ομάδα ελέγχου. Αρχικά όμως, στο σχολείο αυτό αλλά και στην Ε' τάξη ενός άλλου στον ίδιο νομό παρουσιάστηκε το γραμματικό φαινόμενο της προστακτικής μόνο από το σχολικό πίνακα και το βιβλίο, ενώ την επόμενη διδακτική ώρα δόθηκαν φύλλα ελέγχου κατανόησης και στις δύο ομάδες μαθητών. Οι μαθητές και των δύο σχολείων εμφάνισαν παρόμοια επίδοση, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Οι επιδόσεις των μαθητών της Ε' τάξης των δύο σχολείων πριν την πειραματική εφαρμογή

1 ^ο Σχολείο	Μαθητές	2 ^ο Σχολείο	Μαθητές
Βαθμός μαθητών 9 -10	7	Βαθμός μαθητών 9 -10	6
Βαθμός μαθητών 7 - 8	6	Βαθμός μαθητών 7 - 8	8
Βαθμός μαθητών 5 - 6	4	Βαθμός μαθητών 5 - 6	3
Σύνολο	17	Σύνολο	17

Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια της αμέσως επόμενης διδακτικής ώρας παρουσιάστηκε στο πρώτο σχολείο η προστακτική μέσω της ιστοσελίδας και δόθηκαν όλες οι απαραίτητες οδηγίες στους μαθητές σχετικά με το πως αυτοί θα χρησιμοποιούσαν το λογισμικό αυτό από τον Η/Υ του σπιτιού τους ή από κάποιον άλλον στον οποίο θα μπορούσαν να είχαν με οποιοδήποτε τρόπο πρόσβαση. Μετά από μία εβδομάδα σε κάποια άλλη διδακτική ώρα δόθηκαν νέα φύλλα ελέγχου στους παραπάνω μαθητές και των δύο σχολείων, αφού προηγουμένως είχε παρατηρηθεί από τους δημιουργούς του λογισμικού έντονη επισκεψιμότητα της ιστοσελίδας. Οι μαθητές του σχολείου που λειτούργησε ως πειραματική ομάδα παρουσίασαν καλύτερη επίδοση στις νέες ασκήσεις σε σχέση με αυτήν που έδειξαν οι

μαθητές του άλλου σχολείου, όπως φαίνεται ξεκάθαρα από τα στατιστικά στοιχεία του Πίνακα 2.

Πίνακας 2. Οι απαντήσεις των μαθητών της Ε' τάξης των δύο σχολείων μετά την πειραματική εφαρμογή

1 ^ο Σχολείο	Μαθητές	2 ^ο Σχολείο	Μαθητές
Βαθμός μαθητών 9 -10	12	Βαθμός μαθητών 9 -10	6
Βαθμός μαθητών 7 - 8	4	Βαθμός μαθητών 7 - 8	9
Βαθμός μαθητών 5 - 6	1	Βαθμός μαθητών 5 - 6	2
Σύνολο	17	Σύνολο	17

Τέλος, σε επόμενο στάδιο ζητήθηκε από τους μαθητές της πειραματικής ομάδας να ρωτήσουν ξεχωριστά ο καθένας τη μητέρα του, πως παρασκευάζει τις παραπάνω συνταγές στο σπίτι τους. Όταν αυτοί επέστρεψαν στην τάξη, έγραψαν στα Αγγλικά μία σύντομη αναφορά για τις διάφορες παραλλαγές των συνταγών που εφαρμόζονται στο οικείο περιβάλλον τους. Αμέσως μετά, αφού χρησιμοποιήσαν το λογισμικό *voki.com* μετέτρεψαν τις γραπτές τους αναφορές σε ήχο. Στη συνέχεια, οι εργασίες τους ενσωματώθηκαν στην ιστοσελίδα και παρουσιάστηκαν στην τάξη, δίνοντας την ευκαιρία σε όλους τους μαθητές να ακούσουν τις αναφορές με διαφορετική προφορά (όπως Αγγλική, Αμερικάνικη, Σκωτσέζικη και Αυστραλιανή), αλλά και από διαφορετικούς εικονικούς χαρακτήρες.

Συμπεράσματα

Παρά το γεγονός ότι το δείγμα είναι μικρό, εντούτοις τα παραπάνω αποτελέσματα των παρατηρήσεων μας μπορούν να μας οδηγήσουν με αρκετή ασφάλεια στο συμπέρασμα ότι η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εξάσκηση γραμματικών φαινομένων, όπως αυτού της προτακτικής μέσω του Διαδικτύου, δύναται να λειτουργήσει ιδιαίτερα αποδοτικά ως προς την εμπέδωσή του από τους μαθητές. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι ο υπολογιστής, όχι μόνο κεντρίζει το ενδιαφέρον τους μέσω της παρεχόμενης εικόνας και ήχου, αλλά τους παρέχει ακόμη τη δυνατότητα να βελτιώσουν το επίπεδο γνώσεών τους, μέσω της επίλυσης μεγάλου αριθμού ασκήσεων, παρουσιάζοντάς τους ταυτόχρονα τις ορθές και μη απαντήσεις σε συνδυασμό με τις απαραίτητες και για τις δύο περιπτώσεις επεξηγήσεις (Αναστασίου κ.α., 2009). Εξέχουσας σημασίας όμως κρίνεται κυρίως η διαδραστικότητα (*interactivity*), η οποία προάγεται μέσω του λογισμικού.

Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις διαπιστώνουμε ότι γενικά η χρήση των ΤΠΕ και ειδικότερα συγκεκριμένων δυνατοτήτων του Web 2.0 μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για την κατασκευή εκπαιδευτικού υλικού στην εκπαίδευση, δίνοντας μία διαφορετική προοπτική στη διδασκαλία των γραμματικών φαινομένων της αγγλικής γλώσσας και προσφέροντας στους μαθητές τη δυνατότητα για δημιουργική προσέγγιση και έκφραση, αλλά και πλήθος ασκήσεων για ακουστική εξάσκηση. Παράλληλα, υπάρχει η δυνατότητα έντονης διάθεσης προσανατολισμού προς τον μαθητοκεντρισμό, τοποθετώντας τους μαθητές στο κέντρο της εκπαιδευτικής προσπάθειας και καθιστώντας τους σε σημαντικό βαθμό συμμετόχους στην προσωπική τους πορεία και εξέλιξη. Αν και απαραίτητη προϋπόθεση για να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές το παρόν λογισμικό αποτελεί το δεδομένο ότι αυτοί είναι γνώστες των βασικών λειτουργιών κάποιου από τα υπάρχοντα προγράμματα πλοήγησης, εντούτοις καινοτομία του συγκεκριμένου λογισμικού αποτελεί το γεγονός ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί εύκολα και συστηματικά έξω από το περιβάλλον της

σχολικής τάξης. Ολοκληρώνοντας, ωστόσο, οφείλουμε να τονίσουμε ότι επιδίωξη των δημιουργών του αποτελεί η δυνατότητα συμπληρωματικής εξ αποστάσεως εξάσκησης των μαθητών, χωρίς να επιδιώκεται η υποκατάσταση του εκπαιδευτικού και η υποβάθμιση του εξέχοντος ρόλου του στη διαδικασία της αποτελεσματικής μάθησης, αφού όπως τονίζουν οι Κόκκος κ. α. (1999), τα μέσα παρουσίασης της πληροφορίας από μόνα τους δεν επηρεάζουν τόσο τη μάθηση, όσο η μέθοδος με την οποία τα ενσωματώνουμε στη διδασκαλία.

Αναφορές

- Andrew, T. (2008). *Teaching with Web 2.0: Benefits interactive web technology brings to education*. Retrieved 12 May 2009 from http://teachingtechnology.suite101.com/article.cfm/teaching_with_web_20.
- Bentley, T. (1999). *Learning beyond the classroom: Education for a changing world*. London: Routledge.
- Chatzipilis, P., Vassala, P., & Lionarakis, A. (2006). Supplementary distance learning in secondary education. *Proceedings of the 2nd International Open and Distance Learning (IODL) Symposium*. Eskisehir, Turkey.
- Horton, W., & Horton, K. (2003). *E-learning tools and technologies: A consumer's guide for trainers, teachers, educators, and instruction*. John Wiley & Sons Publishing.
- Hubbard, P., Jones, H., Thornton, B., & Wheeler, R. (1984). *A training course for TEFL*. Oxford: University Press.
- Khan, B. (ed.) (1997). *Web-based instruction*. Englewood Cliffs, N.J.: Educational Technology Publications.
- Passerini, K., & Granger, M. (2000). A developmental model for distance learning using the Internet. *Computers & Education*, 34(1), 1-15.
- Widdowson, H. (1979). *Teaching language as communication*. Oxford: University Press.
- Αναστασίου, Α., Ανδρούτσου, Δ., & Γεωργιάς, Π. (2009). Η συνεργασία εκπαιδευτικών της αγγλικής γλώσσας και της πληροφορικής για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού μοντέλου ηλεκτρονικής διδασκαλίας της αγγλικής γραμματικής (e-grammar). *Πρακτικά 6ου Συνεδρίου ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ με θέμα: «Σχολείο 2.0»*.
- Αργύρης, Μ. (2002). Διερευνητική μάθηση με χρήση υπολογιστικών εργαλείων: Μία εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας. Στο Χ. Κωνηγός & Ε. Δημαράκη (επιμ.), *Νοητικά Εργαλεία και Πληροφοριακά Μέσα* (σ. 98-118). Αθήνα: Καστανιώτης.
- Βασάλα, Π., Γκιόσος, Ι., Κουτσούμπα, Μ., Λιοναράκης, Α., Ξένος, Μ., & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2005). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Παιδαγωγικές και τεχνολογικές εφαρμογές*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Γιαννακοπούλου, Β. (2005). Εκπαιδευτική δραστηριότητα με παιδαγωγική και διδακτική αξιοποίηση των πολυμεσικών εφαρμογών του λογισμικού Microworlds Pro για τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας στο δημοτικό σχολείο. *Πρακτικά 3ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ με θέμα: «Η Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση»*. Σύρος.
- Κόκκος, Α., Λιοναράκης, Α., Ματραλής, Χ., & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (1999). *Το εκπαιδευτικό υλικό και οι νέες τεχνολογίες*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Παπαδημητρίου, Σ., & Παπαδάκης, Σ. (2008). Διδακτική πρόταση αξιοποίησης των ταινιών της εκπαιδευτικής τηλεόρασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μέσω εκπαιδευτικού εργαλείου υποτιτλισμού. *Πρακτικά 5ου Συνεδρίου ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ με θέμα: «ΤΠΕ & Εκπαίδευση»*. Πειραιάς.
- Παπαστεργίου, Μ., & Αντωνίου, Π. (2003). Εξ αποστάσεως εκπαίδευση μέσω του διαδικτύου και σχολική εκπαίδευση: Χρήση του διαδικτύου από μαθητές και αξιολόγηση των απόψεων των γονιών τους. Στο Λιοναράκης Α. (επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (σ. 361-370). Αθήνα: Προπομπός.
- Ράπτης, Α., & Ράπτη, Α. (2001). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορικής. Ολική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Ράπτη.
- Τελλίδου, Θ. (2002). Εκπαιδευτικό λογισμικό: Περιβάλλον - άγρια ζώα υπό εξαφάνιση. *Πρακτικά 3ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ με θέμα: «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση»*. Ρόδος.